

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az UPTREND Tanácsadó Kft. „f.a.” indítványozó (székhelye: Magyarország, 1016 Budapest, Aladár utca 17. III. emelet 3.; a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője: Török Gyula Ügyvédi Iroda (1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 3. III. emelet, ügyintéző: dr. Török Gyula ügyvéd), útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó – a perbeli felperes – és a perbeli alperes között bérleti szerződés jött létre. A szerződés 6. pontja szerint a bérleti szerződés módosításához mindkét szerződő fél aláírásával ellátott írásos forma volt szükséges.
- [5] A bérlő (az indítványozó) rendszeresen teljesítette a közműszolgáltatási díj előleg-fizetési kötelezettségét, a bérbeadó pedig a bérlő képviselőjével leolvasta a fogyasztásmérők adatait, és havi rendszerességgel közölte az elszámolását a felperessel.
- [6] Az indítványozó 2010. június 14. napján kelt levelében 316 454 Ft megfizetésére szólította fel a bérbeadót, arra hivatkozva, hogy a követelt összeggel jogalap nélkül gazdagodott. Álláspontja szerint ugyanis a bérbeadó nem volt jogosult áramdíjként elszámolni ezt az összeget.
- [7] 1.2. Az indítványozó arra tekintettel, hogy a bérbeadó a fizetésre irányuló felhívásnak nem tett eleget, fizetési meghagyás kibocsátását kérte. A 23012/Ü/30006/2010/2. szám alatt kibocsátott fizetési meghagyással szemben a kötelezett (a bérbeadó) ellentmondást nyújtott be.
- [8] 1.3. A perré alakult eljárásban az elsőfokú bíróság 7.P.XI.23.065/2010/10. számon rész-, és közbenső ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy a felperes (az indítványozó) jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti joga fennáll az alperessel szemben.
- [9] Az ítélettel szemben az alperes fellebbezést terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Gf.75.385/2011/10. számú végzésében a 7.P.XI.23.065/2010/10. számú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra utasította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perben az alperest terheli annak bizonyítása, hogy a felek megállapodtak a közös használattal járó költségek viselésében és ennek mértékében és az megfelel az alperesi számítási módnak. A bíróság álláspontja szerint az kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy mi volt az alperes számlázásának alapjául szolgáló módszer. A másodfokú bíróság határozata szerint a megismételt eljárásban a bíróságnak tájékoztatnia kell az alperest az általa alkalmazott elszámolásban történt megállapodás tekintetében az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről. A bizonyítás eredményessége függvényében kell a bíróságnak állást foglalnia abban, hogy a felperest az alperes által mért fogyasztáson felül milyen további fogyasztás, illetve áramdíj – és milyen

arányban – terheli. A felperes részéről ezt meghaladóan történő kifizetések azok, melyek tartozatlan fizetésnek minősülnek.

- [10] 1.4. A megismételt eljárásban az indítványozó többször módosított kereseti kérelmében elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodásra, másodlagosan kártérítésre hivatkozott.
- [11] A Budai Központi Kerületi Bíróság 2017. április 6. napján hozott 8.P.XI.24.020/2011/130. számú ítéletében felperes kereseti kérelmének részben helyt adott, a viszontkeresetet elutasította. Az ítélet indokolásában rámutatott arra, hogy a kereset túlnyomórészt megalapozott. Megállapította, hogy az alperes jogalap nélkül gazdagodott. A gazdagodás mértékét a kereseti kérelemben foglaltaktól eltérően a szakvéleményben foglaltak szerint állapította meg.
- [12] A bíróság az indokolásban kiemelte, hogy a kereset vonatkozásában az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felek megállapodtak a közös használattal járó költségek viselésében és ennek mértékében és az megfelel az alperesi számítási módnak. E körben a bíróság utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. §-ára. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes arra hivatkozott, hogy az általa alkalmazott elszámolás módjáról a felperest a szerződéskötést megelőzően tájékoztatta, a felperes az ellen kifogást nem támasztott, tudomásul vette, ily módon a jogviszonyuk részévé vált. A konszenzus létrejöttének bizonyítására az alperes tanúk meghallgatását indítványozta. Az elsőfokú bíróság tanúkat hallgatott meg, és felperes indítványának helyt adva igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el.
- [13] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában rámutatott, hogy a viszontkereset pontosítására határidőben nem került sor. Az indokolás szerinti bizonyítatlanságot is az alperes terhére értékelte a bíróság, és erre hivatkozással a viszontkeresetet elutasította. A bíróság a beszámítási kifogás vonatkozásában is a felperes által előadott álláspontot osztotta, és kifejtette, hogy a felperes helytállóan hivatkozott arra miszerint a beszámítási kifogás az adott perben nem volt vizsgálható.
- [14] Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben hangsúlyozta, hogy a felek bizonyos részletkérdéseket szóban konkretizáltak, azokban szóban állapodtak meg, így a per tárgyát képező kérdésekben is. Állította, hogy jogalap nélkül nem gazdagodott. Szerződésszegést akkor követett volna el, ha nem számol el az előlegszámla terhére és jogalap nélkül, akkor gazdagodott volna, ha bármiféle többletköltséget számolt volna el a közműszolgáltatóknak fizetett közműszolgáltatási díjakon felül, a maga számára.
- [15] Az indítványozó fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be. A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Kifejtette, hogy az elsőfokú eljárásban a felek részletesen kifejtették álláspontjukat. A szükséges bizonyítékokat becsatolták, bizonyítási indítványokat megtették és ezek alapján az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen megállapította és helyes jogi álláspontra helyezkedve megalapozott és jogszerű ítéletet hozott.
- [16] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. november 7. napján hozott 4.Cf.75.420/2017/8-I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, a marasztalás összegét leszállította.
- [17] A másodfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint arra a megállapításra jutott, hogy a felperes köteles részt vállalni a közös helyiségek áramfogyasztásából, tehát a teljes – ezen a jogcímen megfizetett – összeg visszatérítésére irányuló követelése nem megalapozott.
- [18] A másodfokú bíróság döntése szerint viszont a kérdéses időszakban jogalap nélkül számlázta ki az alperes a szennyvízszivattyú által felhasznált áram árát, azaz 107 439 Ft-ot. A másodfokú bíróság csupán ebben a körben találta megalapozottnak a felperes keresetét, ezért a marasztalás összegét leszállította a fenti összegre. Mivel alperes jogalap nélkül számlázta ki a fenti összeget, azt felperes visszakövetelhetné a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján. Tekintettel azonban arra, hogy alperes a fenti összeget is – nem vitatottan – tovább utalta az elektromos közműszolgáltató részére, tehát a gazdagodástól elesett, ezért a régi Ptk. 361. § (2) bekezdése alapján nem köteles a gazdagodás visszatérítésére.
- [19] Megalapozottnak találta azonban ezt a kereseti követelést a másodfokú bíróság a felperes által megjelölt másodlagos jogcímen, mivel alperes nem a peres felek közötti szerződés rendelkezéseinek megfelelően járt el. Így szerződésszegésével felperesnek kárt okozott. 107 439 Ft erejéig tehát felperes keresete a régi Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján megalapozott – mondta ki a bíróság.

- [20] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [21] 2.1. Az Alkotmánybíróság főtárgyára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvénynek a beadványban megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó – határidőben – alkotmányjogi panasz kiegészítést nyújtott be.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [23] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a támadott határozat tekintetében nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, és nem kezdeményeztek perújítási eljárást.
- [24] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [25] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [26] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [27] A tértivevény szerint a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítéletét az indítványozó perbeli jogi képviselője 2017. december 5. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2018. január 29-én nyújtotta be az ügyben első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [28] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [29] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, rögzíti az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [31] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [32] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel a bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, megsértve a kérelemhez kötöttség elvét, indokolási kötelezettségét, és a felek önrendelkezési jogát.
- [33] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság a bérleti szerződéssel ellentétes döntést hozott, azaz nem ítélte jogsértőnek, hogy az indítványozót a bérbeadó alperes olyan díj megfizetésére kötelezte, amely tekintetében az alperessel – meggyőződése szerint – nem állapodott meg. Az indítványozó szerint ez a felek szerződéses

- akarátának felülírása és így a felek önrendelkezési jogának megsértése, amely közvetett módon az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.
- [34] Az indítványozó nézete szerint továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése bekövetkezett, mivel a másodfokú bíróság nem csak eljárásjogi, hanem anyagi jogi alapelveket is megsértett, aminek következtében az általa meghozott ítélet a kérelmező alaptörvényben biztosított jogát sérti. Meggyőződése szerint a másodfokú bíróság ítéletével megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (2) bekezdésében és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és túlterjeszkedési tilalom elvét, valamint a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében kifejtett indokolási kötelezettséget. Az eljárásjogi szabályokon kívül megsértette az régi Ptk. 205. § (2)–(3) bekezdései szerint a feleket megillető szerződési szabadság elvét.
- [35] Kérte annak megállapítását, hogy nem teljesítette a törvényszék az indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy leglényegesebb részéről, a fizetési kötelezettség megállapításának jogalapjáról és indokáról nem adott számot határozatában. Az indítványozó kritikai elemzése érintette a 17 oldal terjedelmű másodfokú ítélet számos bekezdését, és az azok közötti összefüggést, vagy éppen ellentmondást.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga a fentiek szerint sérelmet szenvedett, a másodfokú ítélet vonatkozásában érvei tartalmilag törvényességi kérdéseket érintenek.
- [37] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen az ügyben eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [39] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [40] „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [42] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta tenné.
- [43] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/193/2018.

